

ŞUBEMİZİN BASIN AÇIKLAMALARI

DOĞALGAZ PATLAMASI

15.06.2009 tarihinde İlimiz Bahçelievler Mahallesi Namık Kemal Sokakta 5/3 nolu binada meydana gelen patlama ve arkasından meydana gelen yangın olayından sonra, olay yerinde Odamız yetkililerince incelemeler yapılmış ve patlamanın doğalgaz sızıntısından meydana geldiği tespit edilmiştir.

Bilindiği gibi kentimizde 1996 yılından beri doğalgaz kullanılmaktadır. Bu geçen süre içinde doğalgaz ekipmanlarının bir kısmının ekonomik ömrünü tamamlaması, kullanımdan dolayı bacalarda ve tesisatlarda yıpranmalar meydana gelmesi kaçınılmazdır.

Odamızın Doğalgaz Komisyonunun bu konuya yönelik tespitlerini, halkımıza ve kamuoyuna önemle bir kez daha sunuyoruz.

- Doğalgazlı ve LPG'li tüm cihazların her yıl periyodik bakımlarının yetkili servislerce mutlaka yaptırılması,
- Bacaların temizlenmesi ve yıllık periyodik bakımlarının yaptırılması,
- Havalandırma menfezlerinin kesinlikle kapatılmaması,
- Bacalı cihazların bulunduğu mutfaklarda aspiratörlerin kesinlikle bacaya bağlanmaması,

- Bacalı cihazlarda cihazla baca arasındaki bağlantının kesinlikle çelik fleks boru ile yapılması,
- Gaz kaçaqları ve karbonmonoksit zehirlenmelerine karşı gaz alarm cihazı ve karbonmonoksit cihazı mutlaka bulunması, Gaz kullanıcı cihazlar ile vana arasındaki esnek bağlantıların (gaz flekslerinin) kısa aralıklarla kontrol edilmesi,
- Gaz kullanan abonelerin en ufak gaz kaçak şüphesi duyması halinde hiç tereddüt etmeden 187 Doğalgaz Acil telefonunu araması gerekmektedir.

Kamuoyuna ve halkımıza önemle duyurulur.

R.Erhan KUTLU
Makina Mühendisleri Odası
Eskişehir Şube Başkanı

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ POLİTİKALARI GÖZDEN GEÇİRİLMİYİ BEKLİYOR

Ülkemizde 4-10 Mayıs tarihlerinde, İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası olarak kutlanmaktadır. Hafta nedeni ile MMO olarak konunun önemini kamuoyuna sunarak gerekli tedbir ve önlemlerin alınması için yetkilileri bir kez daha uyarmayı görev biliyoruz.

Üretim sürecine giren her yeni madde, makine, araç ve gereç insan ve çevre sağlığı ve güvenliği için tehdit oluşturmaktadır. Bir bakıma yükselen refahın faturası, insanlığa, iş kazaları, meslek hastalıkları ve çevre kirlenmesi olarak geri dönmektedir. Ayrıca iş kazaları ve meslek hastalıkları sonuçları itibarıyla çekilen acı ve sıkıntıların yanı sıra işçi, işveren, işletme ve ülke ekonomisine büyük maliyetleri vardır.

Biz MMO olarak iş sağlığı ve güvenliği konusunda geliştirici, iyileştirici çalışmalara katkıda bulunmayı başta gelen görevlerimizden biri olarak görmekteyiz.

Resmi istatistikler, ülkemizde iş sağlığı ve güvenliğine gereken önemin vermediğini yasa, yönetmelik ve uygulamalarda ciddi yetersizlikler bulunduğunu göstermektedir. İşveren kesimi ve kamu işvereni konumundaki devlet, neo liberal ekonomik politikaların da etkisiyle konuya gereken özeni göstermemektedir. İş güvencesinin azalması, çalışma koşullarının ağırlaşması; özelleştirme, sendikalaştırma ve taşeronlaştırmanın yaygınlaşması, sosyal güvenlik ve güvenceden yoksun kayıt dışı işçilik, her yıl 80 bin civarında seyreden iş kazalarının ve kayıtlara giremeyen meslek hastalıklarının nedenleri arasındadır.

4857 sayılı İş Yasası tamamen işverenlerin çıkarları doğrultusunda şekillendirilmiştir. Esnek ve kuralsız çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, kıdem tazminatlarını, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan bu yasa yerine bütün tarafların

katılımı ile demokratik bir yasa çıkarılmalıdır. İş mevzuatı, eksenini "insan" olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır. İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yasa, tüzük ve yönetmelikler uluslararası sözleşme, standart ve normlar dikkate alınarak yenilenmelidir.

İş kazaları ve meslek hastalıklarının önüne geçilebilmesi için işyerlerinde "önce insan, önce sağlık, önce iş güvenliği" anlayışı yerleştirilmeli; iş sağlığı ve güvenliği eğitimine önem verilmeli, eğitim almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır. Eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu eğitimler özerk olmalıdır. Çalışanların eğitimi, çalışma alanındaki risklere karşı bilgilendirilmeleri, risklere karşı kişisel donanımlarının uygun ve eksiksiz olması işveren tarafından sağlanmalı ve sürekli olarak denetlenmelidir.

Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, ilgili standart ve mevzuata uygun olarak üretilmelidir. Bu konuda zorunlu standartlar oluşturulmalı, üretim, satış ve kullanım sırasında mutlaka denetim yapılmalıdır. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişi ve sunumu engellenmeli ve bu konuda meslek örgütleri, TSE ve Bakanlık kanalıyla bir denetim ağı oluşturulmalıdır.

İş sağlığı ve güvenliği bütün çalışanlarla beraber tüm yaşamı ilgilendiren en önemli unsurlarından biridir. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin göstergeler, temel insan hakları, çalışma yaşamı ve ülkelerin gelişmişliklerini gösteren en önemli unsurlardan biridir. Ülkemizde yaşam seviyesi yükselmesine rağmen, işyerlerindeki çalışma ortamlarındaki koşulların seviyesi yükseltilmemiştir. İşletmelerde İş sağlığı ve güvenliği kurallarının uygulanmaması yasal mevzuatların yerine getirilmemesinin dışında bir insanlık suçudur. Bu suçu işleyen işveren ve iş yerleri maddi manevi büyük kayıplara uğramaktadır.

İşletmelerde İş Sağlığı ve İş Güvenliği kurallarının uygulanmamasının doğurduğu sonuçlar ise,

- Yasal mevzuatların yerine getirilmemesine
- İş kazalarının artmasına
- Meslek hastalıklarının artmasına
- Sakat ve hastalıklı bir toplumun oluşmasına
- İş gücü kayıplarının artmasına
- Üretim kayıplarının yükselmesine
- Üretim maliyetlerinin yükselmesine
- İşyerlerinde ve toplumda huzursuzluklara
- Milli servet kaybına neden olmaktadır.

UNUTMAYALIM; Önlemek, ödemekten daha ucuz ve insancıl bir davranıştır'

Kazasız, sağlıklı ve güvenli bir yaşamı hep beraber paylaşmak ve yaşamak dileği ile saygılar sunuyorum.

Makina Mühendisleri Odası
Eskişehir Şube Yönetim Kurulu Başkanı

V. ULUSAL UÇAK, HAVACILIK VE UZAY MÜHENDİSLİĞİ KURULTAYI'NI GERÇEKLEŞTİRİYORUZ

Uçak, havacılık ve uzay mühendisliği konusunda önemli birikim ve beyin gücüne sahibiz. Ancak, bu durum, doğru ve verimli şekilde kullanılamamaktadır. Mühendislerin önemli bir kısmı olumsuz koşullar yüzünden yurt dışına gitmekte, yurt içinde kalanlar ise, sektörün dışında çalışmak zorunda kalmaktadır.

Makina Mühendisleri Odası olarak, ülke ve toplum yararları doğrultusunda mesleğin gelişmesini sağlamak ve ülkemizde havacılık ve savunma sanayinin gelişmesine katkıda bulunmak amacı ile Ulusal Uçak, Havacılık ve Uzay Mühendisliği Kurultayı'nı düzenlemekteyiz.

Bu kurultayın 5'incisi 22- 23 Mayıs 2009 tarihlerinde Anadolu Üniversitesi Yunussemre Kampusu'ndeki Salon Anadolu'da gerçekleştirilecektir.

Havacılık sektörünün eğitim, istihdam ve teknoloji politikalarının tartışılacağı bu kurultayda kentimizi de ilgilendiren; "Uçak motor malzemeleri üretiminde yerli sanayinin geliştirilmesi", "Havacılık ve hava ulaştırması alanında performansımız ve potansiyelimiz", "Mühendisler, iş yaşamı ve kriz", "uçak ve havacılık" gibi kentimiz için de önem taşıyan konular ele alınarak tartışılacaktır.

Konu ile ilgili kurum ve kişilerin katılımlarını bekliyoruz.

Saygılarımızla,

R. Erhan KUTLU
MMO Eskişehir Şube
Yönetim Kurulu Başkanı

ÖYKÜ

2. BÖLÜM

FABİKALAR KURAN FABRİKA KARDEMİR VE TÜRKİYE CUMHURİYETİ DEMİR ÇELİK ÖYKÜSÜ

Mahmut KİPER
Metaller Mühendisi

Alman Krupp firması 80.000 ton/yıl ve İngiliz Brassert firması da 150.000 ton/yıl kapasiteli iki ayrı teklif verirler. İşin alınması için çok bastıran İngiliz Hükümeti ile imzalanan toplam 2,5 milyon £ tutarındaki bir kredi anlaşması çerçevesinde, KARDEMİR'in ihalesi H.A. BRASSERT firmasına verilir. 3 Nisan 1937 tarihlerinde temel atma töreninde Başvekil İsmet İNÖNÜ şunları söylüyordu:

“... Karabük Demir ve Çelik Fabrikaları adı dikkatinizi celp etmiştir. Demir Çelik fabrikaları yedi tane büyük fabrikadan mürekkeptir. Bunlardan her biri her memlekette başlı başına birer kıymet sayılabilir. Yüksek fırınlar, çelik fırınları, kok fırını, haddehane, 20.000 kw kudretinde bir elektrik santrali, büyük bir atölye ve tali maddeler fabrikası, bugün meydana getirilmesi kararlaştırılmış olan bunlardır. Bu müesseselere dayanarak yeniden kurulacak fabrikalar ayrıca bir mevzu olacaktır.

Kurulacak fabrikalar fennin en son terakkilerini ve en son icatlarını ihtiva edecek olan en kuvvetli müesseselerdir. Bu fabrikada günde bine yakın amele çalışacaktır. Amelenin nispeten azlığı, kurulacak olan bu fabrikanın ne kadar modern ve mekanize olduğunu göstermeye kafidir. Bu müesseselere 22 milyon liradan fazla para sarf edeceğiz. Fabrikaların her gün kullanacağı madenleri 236 vagon taşıyacaktır. Bu her gün on trenin buraya gelmesi demektir.

Arkadaşlar, endüstri hayatına hevesle girdikten sonra asıl endüstrinin ana kısmına, ağır endüstriye bugün başlamış bulunuyoruz. Makine endüstrisine de buradan başlanır. Bu müessese içtimai bakımından da ayrıca dikkatli celp edecek bir kıymetli haizdir. Burada çalışanların ikamet ve çalışma sıhhat şartları,

mektepe ihtiyaçları ayrıca hazırlanacak, bunlar için ayrı ayrı müesseseler kurulacaktır. Görüyorsunuz ki, Karabük Demir ve Çelik Fabrikaları ile memleketin her sahada çok kıymetli olan başlıca ihtiyaçlarına cevap verecek bir müessese kurmakla kalmıyoruz. Cumhuriyetçi ve milliyetçi Türkiye'nin manevi ve içtimai bir medeniyet ve kültür müessesini de meydana getirmiş oluyoruz.

Demir ve Çelik Fabrikalarının endüstri bakımından, ekonomi bakımından olduğu kadar, memleketin müdafaası için olan yüksek ehemmiyetine de bilhassa dikkatlerinizi celp etmek isterim. Bu fabrikalar her ihtiyaç için istediğimiz demir ve çelik temin etmekle, memleket müdafaası bugünden sonra daha geniş temellere istinat etmiş olacaktır. Her bakımdan memlekete bu kadar lüzumlu ve faydalı olan bu fabrikaları vücuda getirmek Atatürk'ün büyük ehemmiyet verdiği başlıca bir mevzu idi.

Bugün temelini atmakla sevinç duyacağımız bu fabrikanın kurulması için çok çalışılmış, uzun müzakereler ve tetkiklerde bulunulmuştur. B yolda karşılaşmış olan sayısız zorlukları gidermek ve kuruluşlarını tahakkuk ettirebilmek için başlıca istinat kuvvetimiz Atatürk'ün bitmez tükenmez müzaheretini ve yardımı olmuştur...”

Böylelikle, Soğanlı ile Araç çaylarının kesiştiği yerde ve birer bataklıktan farksız olan geniş çelik tarlalarının üzerinde memleketimizin ilk büyük ağır sanayi tesisleri hızla yükselmeye başlamıştı. Bu olay ülke çapında büyük yankılar uyandırmış ve gazeteler olayı günlerce işlemişlerdi... KARDEMİR'in kuruluşu ile ilgili olarak S. ŞANBAŞOĞLU şunları anlatıyordu:

“..... Karabük'ün yapılması dikkat buyurun- 2 ½ senede olmuştur ve bu yapılma işinde ne dozer, ne de ekskavatör vardı. Bütün bu işler kazma, kürek ve eşek küfeleriyle yerlerin doldurulması suretiyle gerçekleştirilmiştir....”

Bu kadar hızlı bir fabrika yapılmasında, benim kanımca en önemli faktör öldüyse, Allah rahmet eylesin Azmi TLABAR ismindeki kontrol mühendisiydi. O hep işinin başındaydı ve sabahtan gece saat 12'ye kadar mütemadiyen bu işle meşgul olurdu....”

1 Mart 1938'de makinaların montajı başladı ve birbirini besleyen-tamamlayan üniteler bütünü olan bu teste ilk olarak 6 Haziran 1939'da Kuvvet Santrali ve ardında da 27 Temmuz 1939'da 1. Kok Fabrikası işletmeye alındı.

9 Eylül 1939'da işletmeye alınan Fatma adındaki 1. Yüksek Fırın, karnındaki cevheri taş kömürünün ateşi ve karbonu ile yoğurdu; uzun doğum sancıları çekti. Cumhuriyetin ilk sıvı demiri 10 Eylül 1939'da Fatma'nın karnından akkor halinde gün ışığına çıktı.

Yüksek fırında gerçekleşen reaksiyonların tümü bugün bile açıklanmamaktadır. Ama toprağı ateşle birleştirerek demir veren bütün yüksek fırınlara, bu saygı uyandıran ve heyecan veren doğurganlıklarından dolayı hep kadın isimleri verilir ve yıllarca hiç durmazlar. İçerilerine her gün yüklenen cevheri bu fırınlar, gerisin geri demir olarak gün yüzüne çıkarırlar

Ve tam 64 senedir her 5-6 senede bir bakım onarım için verilen kısa molalar hariç - Fatma ve daha sonraları da kardeşleri Zeynep ile Ülkü, her gün demir doğururu durur.....

15 Eylül 1939'da Fatma tam kapasiteyle işletmeye alındığında, Yüksek fırın Şefi Ekrem KAPRALI ve İngiliz Uzman Mr. Smith Müessese Müdürü Halit CİVELEKOĞLU'nun yanına gelir ve döküm alındığını bildirirler. Bu esnada, orada tanık olarak S. ŞANBAŞOĞLU da bulunmaktadır. KARDEMİR'le ŞANBAŞOĞLU'nun yolları, uzun yıllar sonra tekrar kesişecektir.

Daha sonra, sıra demiri yine ateşle çeliğe dönüşürecek olan Siemens-Martin ocaklarının devreye alınmasına gelir. Hem bu ocakların devreye alınması, hem de haddehane ve ray çekme ayarlarının yapılması süreçlerinde Kırıkkale'den gelen ekiplerin çok büyük katkıları olacaktır. Ve bundan sonra da KARDEMİR, hem başka demir-çelik işletmelerinin, hem de başka fabrika ve tesislerin kurulmasında, olağanüstü bir özveriyle, çok büyük hizmetler verecektir.

KARDEMİR o günlerde en ileri teknolojileri içeren devasa boyutlu bir ağır sanayi tesisiydi ve işletilmesi için müteahhit firma ile 1 ½ senelik bir sözleşme yapılmıştı. SÜMERBANK da bu tesisin işletilmesine yardım etmekle görevlendirilmişti. 13 Mart 1937'de kurulan Sümerbank Karabük Bürosu, 1 Haziran 1939'da 30.000.000 TL. sermaye ile kurulan Türkiye Demir-Çelik Fabrikaları Müessesesi'ne devir oluyor; başlangıçta 32.900.000 TL'ye mal olan KARDEMİR'e Sümerbank'ça Sülfürik Asit ve Süper fosfat Fabrikaları ile bazı tesisler daha ilave ediliyor ve böylece toplam kombine yatırım maliyeti de 50.000.000 TL'ye baliğ oluyordu.

13 Mayıs 1955 tarihili bir kanunla KARDEMİR, 200 milyon TL sermayeli bir 'iktisadi devlet teşekkülü' durumuna gelmiş ve “ Türkiye Demir-Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü” adını almıştı. 21 Mayıs 1955'te ETİBANK'ın bir müessesesi olan Divriği Demir Madenleri'ni de bünyesine katan kuruluşta, bu işletmelerin dışında başlıca şu üniteler mevcuttu;

- Kıрма Eleme ve Sinter Tesisleri,
- Kok Fabrikaları
- Yüksek Fırın,
- Çelikhane,
- Haddehaneler,
- Makina Atölyesi,
- Çelik Konstrüksiyon Atölyesi,
- Pik, Çelik ve Demirdışı Metal Döküm-